

Tipy pre študentov

- Nevyberajte si podľa najlepšej kamarátky či priateľa.
- Rozmýšľajte, čo vás baví, aké máte záujmy, zručnosti, nadanie. V čom vynikáte?
- Poproste rodičov o radu a pomoc.
- Sledujte internetové slovenské aj zahraničné portály zamerané na voľbu školy a komunikujte o nich s dospelými.
- Navštívte, najlepšie s rodičmi, dni otvorených dverí v každej škole, ktorá vás zaujme, prípadne trhy vysokých škôl.
- Sledujte s rodičmi ratingy vysokých a stredných škôl a porovnávajte ich.
- Nevyberajte si súkromnú vysokú školu preto, aby ste získali formálny titul. Také je štúdium sociálnej práce, devalvujete tým jeho dôležitosť, lebo o sociálnych pracovníkoch v teréne je núdza a boli by veľmi potrební.

Jasná budúcnosť

Netlačte na dieťa a nerozhodujte zaň, nech to myslíte akokoľvek dobre. Vaša úloha je pomôcť mu, aby sa o strednej či vysokej škole rozhodlo samo.

Je váš deviatak či maturant úplne nevyhraný alebo nerozhodný? Možno má hmlisté predstavy, ale nevie ich konkretizovať. „Tieto deti sa často odmietajú rozprávať s rodičmi o budúcom štúdiu či povolání. Majú obavu z neznámyho a zo zlyhania. Pred definitívnym rozhodnutím sa s ním veľa rozprávajte a určite neriešte výber školy na poslednú chvíľu – v januári, keď vo februári treba podať

prihlášku,“ radí psychologička Mgr. Dagmar Sliacka, odborníčka na ľudské zdroje a kariérne poradenstvo.

Pýtajte sa ho, čo ho baví, pýtajte po jeho možnom skrytom talente, skúmajte, či inklinuje k humanitným, prírodovedným alebo k technickým odborom, či chce študovať alebo ho to väčšmi ťahá do praxe. Je extrovert a rád komunikuje alebo je skôr utiahnutý? Prezerajte si spolu na internete rôzne možnosti a rozprávajte sa

o nich. Existuje veľa stránok, ktoré sa venujú informáciám o voľbe štúdia či povolania. Ak môžete, absolvujte dni otvorených dverí a v prípade vysokých škôl vám priestor na zorientovanie poskytnú trhy zamerané na ich prezentáciu.

POĎĽA VÁŠHO GUSTA
Mnohí rodičia tlačia deti na gymnáziá, hoci tie inklinujú skôr k manuálnym či odborným zručnostiam, prípadne majú horší

prospech. „Ak sa váš potomok neudomáčni na gymnáziu a zistí, že ho zaujíma skôr praktická výuka, nebráňte mu. Vám sa možno nepozdáva, že by mal manuálne pracovať, ale v spoločnosti je veľký dopyt po remeselníkoch, strojárach, mechanikoch, opravároch,“ uvažuje odborníčka. Žiaľ, duálne odborné vzdelávanie, o ktorom sa už roky hovorí, je u nás ešte stále v plienkach. Chýba prepojenie odborných škôl s praxou u zamestnávateľov.

Túžite, aby si váš potomok vbral školu „podľa vášho gusta“? Ste zubný lekár a hodláte mu prenechať kreslo? Alebo chcete prostredníctvom syna či dcéry uskutočniť svoj nenaplnený sen? „Uvedomte si, že dieťa nemusí byť spokojné v škole, ktorú ste mu nanútili v dobrom úmysle, aj keď neprotestuje. Vysvetlite mu pozitíva aj negatíva zvolenej školy či odboru a rozprávajte sa s ním aj o ďalších možnostiach.“

NEZNECHUŤTE HO

Nesúhlasíte s jeho voľbou preto, že chce ísť vo vašich šlapajach a robiť „drinu za málo peňazí“? Dagmar Sliacka upozorňuje, aby ste za dieťa nerozhodovali. „Poskytnite mu svoj pohľad na budúcu školu či profesiu, svoje skúsenosti z praxe, ale zdržte sa negatívnych komentárov.“

Možno vaše ambiciózne dieťa túži študovať v zahraničí. Nebráňte mu, hoci máte strach, ako to v cudzine zvládne. „Je dobré, ak študent už počas strednej školy strávi nejaký čas v zahraničí. Možnosti závisia od rodinnej peňaženky – sú to ročné pobyty v zahraničnej rodine a škole, kratšie výmenné pobyty organizované domácou školou, ale aj letné jazykové či dobrovoľnícke pobyty,“ objasňuje psychologička. Ak je hlavným protiargumentom nedostatok financií na školné, porozprávajte sa o možnostiach zamestnať sa popri štúdiu.

✓ Zdravá rada

Neriešte budúcnosť a výber školy v januári, keď vo februári treba podať prihlášku. Rozprávajte sa o tom so svojím tínedžerom aspoň rok vopred! Medzi vysokými školami je prípadný prestup ľahší než medzi strednými školami, hoci možné to je.

AKO SO ZMRZLINOU

Dôležitým kritériom voľby strednej alebo vysokej školy je prospech. Klasické známkovanie však vždy nevypovedá o skutočných kvalitách a predpokladoch študenta. „Môže súvisieť s tým, či mu sedí spôsob výkladu učiteľa, jeho prístup, alebo musí prekonať iné bariéry. Stáva sa, že čistí jednotkári na vysokej škole či v praxi zlyhajú a, naopak, trojkári uspejú.“

Veľa napovie, čomu sa váš poto-

mok venuje vo voľnom čase. Aké záujmy mal na základnej škole, aké krúžky navštevuje na strednej? Chodil ako stredoškôlak na brigády, má za sebou jazykový pobyt či dobrovoľnícke aktivity, pracuje s deťmi alebo je úplne pasívny? „Keď sa dá, vybavte mu exkurziu vo výrobnom podniku, pomôžte mu zohnať si jednorazovú brigádu, napríklad pomocné práce na stavbe či natieranie susedovho plotu. Alebo ho prihláste na kurz varenia či vyšívania. Ak si

nájde brigádu vo firme, kde bude celý deň vyplňať excelovské tabuľky, rýchlo zistí, či ho v budúcnosti bude taká administratívna práca baviť alebo nie.“ Dagmar Sliacka zdôrazňuje, že mladí musia veľa vidieť, skúsiť a zažiť, aby mohli porovnávať a správne sa rozhodnúť. „Je to ako so zmrzlinou. Ak ju v živote neochutnáte, nezistíte, či vám chutí citrónová alebo čokoládová.“ ■

Adriana FÁBRYOVÁ

Poradí aj profesionál

S tínedžerom sa môžete obrátiť na odborníka – výchovného poradcu v škole, ktorú končí, alebo na psychológa z centra pedagogicko-psychologického poradenstva. Na základe výsledkov testov a osobného pohovoru mu pomôže zorientovať sa. Rátajte s viacerými stretnutiami a s objednaním vopred. Môžete navštíviť aj priamo kariérneho poradcu, ktorý sa venuje pracovnej psychológii a personalistike. „Tento odborník by mal komunikovať so zamestnávateľmi a s personálnymi agentúrami. Vie, aké sú možnosti uplatnenia po absolvovaní

strednej či vysokej školy v konkrétnych firmách a na konkrétnych pozíciách, podľa toho odporučí najvhodnejšie.“ Odborné posúdenie potenciálu je často platená služba. Skladá sa z testov a osobných pohovorov, ktoré zmapujú nielen IQ a EQ uchádzača, ale aj jeho záujmy, zručnosti, schopnosti, talent. „Sledujeme aj to, či vie pracovať s ľuďmi alebo skôr s procesmi a číslami, aké má logické myslenie, akú má toleranciu stresu, do akej miery je flexibilný a pohotový, a množstvo iných faktorov,“ končí Mgr. Dagmar Sliacka.

Foto: Matej KAUNA

